ПАХТАМИЗ 4 450 000 ТОННАДАН ОШДИ

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

КУНДАЛИК ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ РЎЗНОМА

1991 йил 30 октябрь
ЧОРШАНБА
№ 210 (5.253).
Баҳоси 8 тийин.

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган ♦ Ҳафтада беш марта чоп этилади

ЗАФАР НАШИДАСИ

Орзиқиб кутилган кун етиб келди. Меҳнат сурури, зафар нашидаси қалбларни беҳад тўлқинлантирмоқда. Республикамиз заршунослари эл хирмонига 4 миллион 450 минг тоннадан зиёд оқ, олтин етказиб бериб, бу борадаги йиллик режани шараф билан бажардилар. Ҳосилдорлик гектар бошига ўртача 26 центнерни ташкил этди. Тола сифати яхшиланди. Буларнинг ҳаммасига осонликча эришилгани йўқ, албатта. Жорий мавсум қадоқ қўлли, заҳматкаш деҳқонни яна бир карра жиддий синовдан ўтказди. Ғалаба йўли нақадар оғир ва машаққатли бўлганини тасаввур қилиш учун эрта баҳорда юз берган табиий қийинчиликларни эслаш кифоя.

Апрель ойида об-ҳаво анча қулай келди. Азамат пахтакорлар енг шимариб ишга киришдилар. Сифатли тайёрланган майдонларга барака уруғи қадалди, уни бир текис ундириб олиш чоралари кўрилди. Май ойи бошларида иқлим кескин ўзгариб, кутилмаганда совуқ тушди, устма-уст ёмғир ва дўл ёғди. Бу, шубҳасиз, экиннинг ривожига салбий таъсир кўрсатди. 500 минг гектар майдондаги ғўза жиддий зарарланди. Йигирма фоиз ёки 360 минг гектар пайкалда чигитни қайта экишга тўғри келди. Айниқса, Қорақалпоғистон жумҳурияти ҳамда Хоразм вилояти деҳқонлари табиий офатдан кўпроқ зиён кўрдилар. Баъзи далаларда 2—3 мартадан чигит экишга тўғри келди. Бу иш июнь ойининг бошларигача давом этди. Сурункали ёмғир ва дўл Шаҳрисабз, Китоб, Яккабоғ, Чуст, Косонсой, Янгиқўрғон, Фарғона ва бошқа районларнинг хўжаликларига катта талафот етказди.

Баҳорнинг ана шундай серташвиш дамларида аҳиллик, ирода ва матонат қўл келди. Танти пахтакорларимиз табиат инжиқликларига қарши матонат билан курашдилар, йўқотишлар ўрнини қоплаш, экиннинг амал олишини тезлаштириш учун тажриба ва маҳоратларини аямадилар.

Йиғим-терим ўтган йилга нисбатан анча кечикиб бошланган бўлса-да, самара чакки эмас. Белгиланган режа 50 иш кунида уддаланди. Тайёрланган ҳосилнинг тўқсон фоизи биринчи навларга қабул қилинди. Пахта харид ва чакана нархининг оширилганлиги терим суръатига қанот бахт этган асосий омиллардан биридир. Бултур қўлда терилган хом ашёнинг ҳар килограмми учун 15—20 тийин берилган бўлса, бу йил 40 тийиндан тўланди. Мавсум давомида теримчилар, механизаторлар ўртасида мусобақа ҳаракати кенг йўлга қўйилди, уларни моддий ва маънавий рағбатлантириш диққат марказида бўлди. Механик-ҳайдовчилар терилган ҳосилнинг ҳар тоннаси учун 25 сўмдан иш ҳақи олдилар.

Машина терими— иш унуми. Ҳаёт синовидан ўтган бу ҳақиқат жорий мавсум мисолида яна бир бор ўз тасдиғини топди. Етиштирилган ҳосилнинг 2600 минг тоннаси зангори кемалар бункеридан тўкилди. Бу борадаги топшириқ кейинги ўн йил давомида биринчи марта муваффақиятли уддаланди. Айниқса Жиззах, Сирдарё, Қашқадарё, Наманган вилоятларининг механизаторлари яхши натижаларга эришдилар. Мазкур вилоятларда машинада пахта териш топшириғи 108—125 фоизга адо этилди. Иш унумдорлиги 60 фоизни ташкил этди. Бу ўтган йилги натижадан анча юқори. Ҳар бир агрегат билан ўртача 100 тоннадан пахта терилди. Сурхондарё, Андижон, Тошкент, Самарқанд вилоятлари хўжаликларида машиналарга кенг йўл очилганлиги ўз самарасини берди.

Ошкоралик ва демократия шарофати билан деҳқон ҳаётида туб ўзгаришлар содир бўлмоқда. Бугунги кунда у тўла эркин. Ерга, ижтимоий мулкка эгалик ҳуқуқи кучайди. Пахтачиликни ривожлантириш, қишлоқ аҳли турмуш фаровонлигини оширишга қаратилган, амалий тадбирларнинг натижаси ўлароқ меҳнат унумдорлиги ошиб, ташаббускорлар сафи кенгаймоқда. Республика Президентининг пахта харид нархини 50 фоиз ошириш, шунингдек, режадаги ҳосилнинг беш фоизини ҳамда режадан ошиқча етиштирилган маҳсулотни тўласинча хўжаликлар тасарруфида қолдириш тўғрисидаги фармонлари айни муддао бўлди. Бу иқтисодни мустаҳкамлаш йўлидаги муҳим қадамдир. Сўнгги йиллар давомида пахта майдонлари 400 минг гектарга камайтирилиб, ўрнига ғалла, сабзавот, озуқа экинлари экилди.

Манфаатдорлик ошганлиги туфайли йиғим-терим муддати қисқариб, юқори иш унумдорлигига эришилаяпти. Буни карвонбоши Бухоро вилояти мисолида ҳам кўриш мумкин. Вилоят деҳқонлари пахта тайёрлаш топшириғини республикада биринчи бўлиб бажардилар. Ҳозиргача режадан зиёд 60 минг тонна хом ашё етиштирилди. Ҳосилдорлик ўртача 32 центнерни ташкил этди. Фарғона, Қашқадарё, Наманган, Сурхондарё заршунослари ҳам бир неча кундан бери мажбурият ҳисобига маҳсулот топширмоқдалар. Жиззах, Сирдарё вилоятларида етиштирилган пахта ҳосилининг 90 фоизи машиналар ёрдамида йиғиштириб олинди.

Республикада мавсумни юқори кўрсаткичлар билан якунлаётган илғор район ва хўжаликлар кўп. Ушбу шодиёна кунда сўзида устиворлар, ваъдасига вафо қилган ғолиблар шаънига ҳар қанча тасанно айтса арзийди. Олот, Фрунзе, Баҳористон, Оқ олтин, Ромитан, Ульянов, Дўстлик районларида пахта ҳосилдорлиги 33—35 центнерни ташкил этди. Ленинград районидаги Энгельс номли, Наманган районидаги «Ленинград» жамоа хўжаликларида эса натижа янада юқори: 41—42,5 центнер. Бугунгача 79 район, 806 давлат ва жамоа хўжалиги, 15 минг бригада жамоаси белгиланган режани ошиғи билан адо этди. Наманган районидаги «Ленинград» жамоа хўжалигидан Маматхон Усмонов, Бувайда районидаги «Коммуна» жамоа хўжалигидан Солия Шерқулова, Иштихон районидаги «8 Март» жамоа хўжалигидан Мамашариф Назаров каби мироншкорлар етакчилик қилаётган бригадаларда пахта ҳосилдорлиги 43—49 центнерни ташкил этганлиги ғоят қувончлидир.

Зафар хирмонида механизаторлар ва чаққон теримчиларнинг ҳиссаси салмоқли. Киров районидаги Киров номли жамоа хўжалигидан Турсун Мажидов, Пахтачи районидаги «Коммунизм» жамоа хўжалигидан Қарши Жалилов, Комсомол районидаги «СССР 50 йиллиги» давлат хўжалигидан Умарали Шаматов, Норин районидаги Энгельс номли жамоа хўжалигидан Умматали Камолов, Оқолтин районидаги «Андижон» давлат хўжалигидан Машраб Темиров каби техника суворийлари зангори кемаларни шитоб билан бошқариб, хирмонга қут-барака киритдилар. Уларнинг ҳар бири 250—310 тоннадан пахта теришга эришди.

Қийинчиликлар ортда қолди. Бободеҳқон бугун ўз меҳнатини сарҳисоб қилмоқда. Режа бажарилган бўлса-да, далаларда ҳали ҳосил мўл. Шу боисдан терим суръати бўшаштирилмаяпти. Заршунослар ўз имкониятларини чамалаб чиқиб, мустақил республика хирмонига қўшимча 300 минг тонна оқ олтин етказиб беришни мўлжаллаяптилар. Бу марра эгалланадиган кунлар ҳам узоқ эмас. Кураш давом этади.

БУЮК ЖАСОРАТ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ПАХТАКОРЛАРГА ВА РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ БАРЧА МЕҲНАТКАШЛАРИГА ТАБРИГИ

Республикамиз пахтакорлари мустақил Ўзбекистоннинг биринчи улкан оқ олтин хирмонини шараф билан бунёд этдилар. Республика қабул пунктларига топширилган пахтамиз салкам 4,5 миллион тоннага етди. Ҳосилнинг 90 фоизга яқини биринчи ва иккинчи навларга қабул қилинди.

Республика ҳукумати колхозчилар, совхоз ишчилари, механизаторлар, мутахассислар, қишлоқ хўжалик машинасозлиги ходимлари, раҳбар ходимлар ва республикамиз барча меҳнаткашларини бугунги меҳнат ғалабаси билан қутлайди.

Ҳозирги оғир шароитда халқимизнинг бу йилги меҳнат ғалабаси ўз-ўзидан қўлга киритилмади. Бу ғалабанинг негизи нимадан иборат бўлганини алоҳида айтиб ўтиш жоиздир.

Биринчидан, республикамиз мустақил деб эълон қилиниши деҳқонлар, механизаторлар, мутахассислар, ҳаммамизнинг масъулиятимизни оширди.

Иккинчидан, пахтакорлар кўкламда юз берган табиий офат оқибатларини уюшқоқлик билан бартараф этдилар. Бу йил анча майдонда пахта такрорий экилди. Баҳорда пахтакорлар тўлиқ кўчат олиш учун самарали меҳнат қилдилар. Республика Президенти фармонига мувофиқ уларнинг меҳнати муносиб тақдирланди. Илғор пахтачилик бригадалари ва бўлимларига мукофотлар берилди.

Учинчидан, бугунги ғалабамиз республикада қишлоқ хўжалигини ривожлантириш бўйича кўрилаётган иқтисодий, ташкилий-техникавий чора-тадбирлар тўғрилиги, деҳқонлар меҳнатини қадрлаш, хўжалик раҳбарларининг бир қатор масалаларни ўзлари ҳал этишлари, коллектив, оила, ижара пудратларининг кенг жорий этилиши натижаси бўлди.

Бу йил деҳқонларимизнинг машаққатли меҳнатига муносиб баҳо берилди. Президент фармонига асосан пахтанинг давлат харид нархи 50 фоиз оширилди, қўлда терилган пахтанинг ҳар бир килограммига 40 тийиндан, машинада терилган пахтанинг бир тоннасига камида 25 сўмдан ҳақ тўланди.

Пахтанинг харид нархлари оширилганлиги ҳисобига хўжаликлар 1 миллиард 300 миллион сўмдан кўпроқ соф даромад оладилар. Бундан ташқари колхозлар, совхозлар, фермерлар ва бошқа хўжаликлар аҳволини яхшилаш учун шарт-шароит яратиб бериляпти. Президентимизнинг кейинги фармони йиғим-терим ишларининг уюшқоқлик билан ташкил этилишига ёрдам берди. Етиштирилган пахтанинг 5 фоизи ва режадан ортиқ олинган толанинг барчасини хўжаликлар ўз ихтиёрларига кўра сарфлашлари мумкин. Бу ҳар бир деҳқон оиласи турмушини яхшилашда муҳим омил бўлади. Дастлабки ҳисоб-китобларга кўра бу йил йиллик топшириқни бажарган хўжаликлар ихтиёрида камида 300 минг тоннага яқин пахта қолади.

Жумҳуриятда биринчи бўлиб режани бажарган бухоролик пахтакорлар хирмонимизга 500 минг тонналик пахта билан ҳисса қўшиб, энг юқори — 32 центнердан ҳосил етиштирдилар.

Фарғоналик пахтакорлар 425 минг тоннадан ортиқ пахта сотиб, ҳосилдорликни 30 центнерга етказдилар. Умумий хирмонга жуда катта ҳисса қўшган қашқадарёликлар 510 минг тонна пахта бердилар.

Йил давомида бу ишга салмоқли ҳисса қўшиб, бугунги ғалабани таъминлаган механизаторларимизга раҳматлар айтамиз. Далаларда 30 мингтадан кўпроқ пахта териш агрегатлари ишлади ва 60 фоиз пахта улар ёрдамида териб олинди.

Бу йил уларнинг ҳиссаси катта бўлди. Киров, Жарқўрғон, Пахтакор, Норин, Пахтачи, Олот, Баҳористон ва Бекобод ноҳияларида 200—250 тоннадан пахта териб берган механизаторларимиз меҳнатини алоҳида кўрсатиб ўтиш лозим. Ҳар гектар ердан 30 ва ундан кўпроқ центнер пахта етиштирилган Ромитан, Шеробод, Фрунзе, Ульянов, Учқўрғон, Ғалаба ва бошқа ноҳиялар пахтакорларининг ишлари таҳсинга лойиқдир.

Ҳосилдорликни 35 центнердан ошириб, йиллик маррани эгаллаган хўжаликларни кўплаб келтириш мумкин. Бухоро ноҳиясидан XXII партсъезд номли колхоз, Оқолтин ноҳиясидан «Фарғона» совхози, Ангор ноҳиясидан Калинин номли колхоз, Ленинград ноҳиясидан Энгельс номли колхоз, Нарпай ноҳиясидан «Ғалаба» колхози ва бошқалар ўзларининг билим ҳамда тажрибаларидан оқилона фойдаланиб, юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Бу йилги шароитда ижара усулида меҳнат қилган бригадалар яхши натижаларни қўлга киритдилар. Бундай бригадаларда гектар бошига 45—48 центнердан ҳосил олинди.

Мавсумда пахта хирмонини тезроқ тиклаш учун қилинган ҳаракат зое кетмади. Етиштирилган ҳосил асосан ёғин-сочин бошланмасдан олдин қисқа муддат ичида йиғиб-териб олинди.

Бугун олимлар, инженерлар, врачлар, ўқитувчилар, саноат корхоналари ишчиларига, деҳқонларимизга мадад бериб турган барча кишиларга ташаккурлар айтамиз.

Етиштирилган ҳосил пахтакорлар ва механизаторларимизнинг, қишлоқ хўжалигини техника, ўғит ва моддий-техника ресурслари билан таъминлаган саноат корхоналари ишчиларининг фидокорона меҳнати, уюшқоқлик билан амалга оширган чора-тадбирлари натижаси бўлди.

Бу йилги меҳнат ғалабаси эл-юрт бойлигини оширишга, шаҳар ва қишлоқларимиздаги социал муаммоларни тезроқ ҳал этишга ҳисса бўлиб қўшилади.

Республика ҳукумати етиштирилган ҳосилнинг қолган қисми сира нобуд қилинмай йиғиштириб олинади, шудгорлаш ишлари 25 ноябргача тугалланиб, келгуси йил ҳосил учун пухта замин яратилади деб ишонч билдиради.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ.

Пахтакор районидаги Кичанов номли совхоз заршунослари 13 октябрдаёқ йиллик топшириқни ошириб бажарган эдилар. Ўшандан бери йиғиб-териб олинаётган хом ашё хўжалик пахтакорлари ихтиёри билан сотилади. Совхоз заршунослари ялпи хирмонни 11 минг тоннадан ошириш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

СУРАТДА: совхоз директори Муҳаммад Сувонқулов ва мавсумда 120 тоннадан ортиқ пахта терган моҳир механизатор Тўра Баротов.

«Москва» совхози Ульянов районидаги йирик пахтачилик хўжаликларидан бири. Қўриқ ерлар ҳосилдорлиги йилдан-йилга ошириб борилаяпти.

— Бу йил хўжалигимиз заршунослари зиммаларидаги топшириқни муддатидан илгари ошириб бажаришга муваффақ бўлдилар, — дейди совхоз директори Ж. Тоштемиров. — Ҳозиргача хирмонларга уйилган оқ олтин 5650 тоннадан ошиб кетди. Ҳосилни сўнгги мисқолигача йиғиштириб олишга азму-қарор қилганмиз.

СУРАТЛАРДА: 1. Хўжалик бош иқтисодчиси Файзулла Норов, «Москва» пахта пункти мудири Махмат Эргашев ва хўжалик партия комитети котиби Махамадали Туробовлар хом ашё сифатини кўздан кечиришмоқда. 2. Пешона тер эвазига бунёд этилган осмонўпар пахта тоғлари.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

УЛКАН ҒАЛАБАНГИЗ МУБОРАК, АЗИЗ ПАХТАКОРЛАР

1991 йил иқлимий шароитига кўра фақат пахтагагина эмас, балки қишлоқ хўжалик экинларининг бошқа турларини етиштириш учун ҳам ноқулай келди. Табиий офатдан боғ-токзорлар, донли, дон-дуккакли, шоли, сабзавот-полиз экинлари, картошка, турли озуқа экинлари зарар кўрди.

Республикамиз пахтакорлари жорий йилнинг оғир табиий шароитига қарамай катта ғалабага эришдилар. Улар ҳаво ҳароратининг кескин пасайиши, жала, сел, дўл каби офатларни мардона енгдилар, катта майдонларда чигитни қайта экдилар. Пахта етиштириш ва сотиш бўйича давлат режасини таъминлайдиган даражада мўл ва сифатли ҳосил етиштирдилар. Пахтакор—деҳқонлар машаққатли меҳнат жабҳасида она-заминга меҳр, касбга садоқат, инсоний идрок қудратини намойиш қилдилар. Маълумки, бу йил ҳаво ҳарорати 1990 йилга нисбатан паст бўлди. Апрель-май ойларида туман ва ёғингарчилик миқдори барча вилоятларда одатдагига нисбатан 3—5 марта, Қорақалпоғистон ва Хоразмда эса 6—8 мартадан ошди. Июль ҳам салқин келди, ҳарорат маромдагидан анча паст бўлди. Айрим вилоятларда жами самарали ҳарорат етишмаслиги сезилди. Чигит экиш муддати чўзилди. Қорақалпоғистон, Хоразм, Наманган ва Самарқанд вилоятларида чигит бир неча марта қайта экилди, бу пахтанинг ривожланишига салбий таъсир кўрсатди. Умуман вилоятлар бўйича 366,5 минг гектар майдонга чигит қайта экилди. Ҳатто 20 майдан кейин 199,9 минг гектар майдонга уруғ қайта ташланди.

Зарар кўрган хўжалик ва оилаларга амалий ёрдам кўрсатиш учун республика Президенти И. А. Каримов ташаббуси билан бир қатор қарорлар қабул қилинди. Ўзбекистон Жумҳурияти Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков раҳбарлигида фавқулодда комиссия тузилди. Комиссия аъзолари барча вилоятларда бўлди, табиий офат етказган зарарни аниқлади, ёрдам кўрсатиш бўйича тегишли таклифларни тайёрлади. Шошилинч равишда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини қайта экиш чоралари кўрилди. Вайрон бўлган жамоа хўжаликлари, давлат объектлари қатори шахсий ёрдамчи хўжаликлар, турар жойларни қайта тиклашга катта маблағлар ажратилди. Озиқ-овқат, тиббий ёрдам кўрсатилди, катта ҳажмда қурилиш материаллари ва табиий офат оқибатларини тугатиш мақсадида бошқа зарур моддий-техника ресурслари ажратилди. Зарар кўрганларга ҳам ҳукумат, ҳам маҳаллий органлар, жамоа ва давлат хўжаликлари раҳбарлари томонидан, бошқа корхоналар жамоалари томонидан ғамхўрлик кўрсатилди. Булар ўз самарасини берди: вилоятлар ва ноҳияларда мўл ҳосил етиштирилди, уларнинг аксарияти пахта етиштириш ва давлатга сотиш режаларини бажарди, оқ олтинни териш ва давлатга топшириш давом этмоқда. Бухоро вилояти пахтакорлари пахта тайёрлаш режасини 110 фоиздан, Фарғона вилояти — 105 фоиздан, Қашқадарё вилояти эса 106 фоиздан ошириб бажардилар. Жиззах, Наманган, Сурхондарё, Сирдарё вилоятларининг меҳнаткашлари ҳам режани муваффақиятли адо этдилар. Ҳали кузнинг сахий кунлари кўп, қолган вилоятлар ҳам пахта топшириш режаларини уддалайдилар, деб умид қиламиз. Давлат топшириқларини муваффақиятли бажарган районлар қаторига Андижон вилоятининг Москва, Бухоро вилоятининг Ромитан, Жиззах вилоятининг Дўстлик, Қашқадарё вилоятининг Ульянов, Наманган вилоятининг Учқўрғон, Самарқанд вилоятининг Пахтачи, Сурхондарё вилоятининг Шеробод, Сирдарё вилоятининг Оқолтин, Фарғона вилоятининг Фрунзе районларини киритиш мумкин.

Кўпгина илғор бригадалар пахтадан юқори ҳосил олдилар. Наманангдаги «Ленинград» жамоа хўжалигининг Маматхон Усмонов бригадаси гектаридан 49 центнер, Бувайда районидаги «Коммунизм» жамоа хўжалигининг Солия Шерқулова бригадаси 46 центнер, Ульянов ноҳиясидаги «Москва» жамоа хўжалигининг Тўхта Тиловов бригадаси —41 центнер, Иштихон ноҳияси «8 Март» жамоа хўжалигидан Мамашариф Назаров бригадаси 41 центнердан ҳосил олди.

Пахта терими суръатларини жадаллаштиришда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг 29 августдаги машинада терилган пахтанинг 1 тоннаси учун тўланадиган ҳақни 25 сўмга, қўлда терилган 1 килограмм пахта учун ҳақни 40 тийинга ошириш ҳақидаги қарори катта сафарбарликка хизмат қилди.

Азамат суворийларимиз пахтазорда жасорат кўрсатдилар. Улар топширилган жами пахта-

(Давоми 2-бетда).

Ҳали далаларда ҳосил кўп. Республика режаси уддаланган бўлса-да суръат бўшаштирилгани йўқ. Бўз районидаги Навоий номли жамоа хўжалиги заршунослари ҳам мўл ҳосилдарликни 35 центнерга етказиш учун курашмоқдалар.

СУРАТДА: жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Рўзимат Зокиров, илғор бригада етакчиси Азиза Раҳмонова ва мавсумда 160 тонна пахта терган Қосимжон Рўзиев билан.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

Денов районидаги Ленин номли жамоа хўжалиги пахтакорлари вилоят зафарига муносиб ҳисса қўшдилар. Бу ерда айниқса, кўпминг-килограммчилик ҳаракати кенг қулоч ёйган. Пешқадамлар орасида Сайёра Хитоева ҳам бор. Ҳозиргача у терган оқ олтин 6 тоннадан ошди.

СУРАТДА: илғор теримчи Сайёра Хитоева.

Ш. СУЛТОНОВ олган сурат.

УЛКАН ҒАЛАБАНГИЗ МУБОРАК, АЗИЗ ПАХТАКОРЛАР

(Давоми. Боши 1-бетда).

нинг 58 фоиздан ортиғини териб бердилар ва терим мавсумини қисқартирдилар. Машиналар билан терилган пахта 2 миллион 580 минг тоннадан ортиб кетди. Ҳар бир машина ҳисобига 100 тоннага яқин пахта териб олинди. Бу кўрсаткич Наманган вилоятида 120 тоннани ташкил этди.

Шуни мамнуният билан қайд қилишимиз керакки, машина теримига бўлган эътиборнинг кучайиши ва механизаторларнинг унумли ишлашига Вазирлар Маҳкамасининг машина билан терилган пахтанинг ҳар бир тоннасига 25 сўм тўлаш ҳақидаги қарори ва умуман механизаторларни рағбатлантириш чоралари изчил кўрилганлиги муваффақият гарови бўлди.

Механизаторлар ва теримчилар ўтган йилга нисбатан кўпроқ пахта тердилар: Норин районининг Энгельс номли жамоа хўжалиги механизатори Умматали Камолов 306 тонна, Комсомолободдаги «СССР 50 йиллиги» давлат хўжалигидан Умарали Шаматов—265 тонна, Оқолтин районидаги «Андижон» давлат хўжалигидан Машраб Темиров —250 тонна, Пахтачи ноҳиясининг «Коммунизм» жамоа хўжалигидан Қарши Жалилов 242 тонна пахтани пўлат этаклардан тўкишди.

Кўпмингкилограммчи чеварларнинг ҳиссаси ҳам катта бўлди. Зомин районидаги Тоиров номли давлат хўжалигидан Салима Темирова 19 тонна, Намангандаги «Коммунизм» жамоа хўжалигидан Мовлуда Содиқова 17 тонна, Қоракўл ноҳиясининг «Октябрь» жамоа хўжалигидан Норхол Бобоева 13 тонна, Фрунзе ноҳиясидаги «Мулкобод» давлат хўжалигидан Раҳима Нурматова — 12 тонна пахта тердилар.

Ҳозирги вақтда жумҳурият далаларида пахта териш ва уни давлатга сотиш давом этмоқда. Ўзбекистон жумҳурияти Президентининг 1991 йил 4 октябрдаги хўжаликларга режадаги ҳосилнинг 5 фоизи ва режадан ортиқча ҳосилнинг ҳаммасини ўз ихтиёрича сотиш ҳуқуқини бериш ҳақидаги фармони пахтакорларни ғоят руҳлантириб юборди. Бу ҳужжат фақат пахта етиштиришдагина эмас, балки қишлоқ хўжалик экинларининг барча турларини ишлаб чиқаришни жадаллаштиришда ҳам катта аҳамиятга эгадир. Хўжаликлар режадан қанча кўп маҳсулот олсалар, уларнинг иқтисодий қуввати шунча тез ошади.

Пахтачиликда оила, ижара пудратини ва бошқа илғор усулларни қўллаш, барча сермеҳнат жараёнларни механизациялаш, сув ресурслари, ўғитлардан самарали фойдаланиш, пахтани пушта ва жўякларда етиштиришни кенг жорий этиш, суғориш ишларини автоматлаштириш, қишлоқ меҳнаткашларининг ижтимоий-маиший шароитини яхшилаш юқори ва сифатли ҳосил олишга ёрдам берди.

Ҳозир пахтакорларимиз фан ютуқларидан, илғор тажрибалардан самарали фойдаланган ҳолда 30 га яқин ўрта ва ингичка толали пахта навларини етиштирмоқдалар. Бу навларни етиштириш агротехникасининг қатъий усули ишлаб чиқилган. Унга риоя қилиш, юқори ва барқарор ҳосил олишни таъминлайди. Пахтани пуштага экиш каби янги усулларни кенг жорий этиш яхши самара берди. Бу усул тўла ва соғлом ниҳоллар олиш учун қулай шароит яратади: экиннинг ўсиш ва ривожланиши жадаллашади, шоналаш, гуллаш босқичлари эрта бошланади. Булар ҳаммаси ҳосил етилишини тезлаштиради. Биз оқ олтин етиштиришнинг бу самарали усулини барча пахчилик зоналарида, ҳатто ўрта ва кучсиз шўрланган ерларда ҳам кенг жорий этишимиз зарур.

Жорий йилда пахта етиштиришда жадал технологиядан кенг фойдаланилди. Пахтани суғориш мароми ва муддатларига алоҳида эътибор берилди. Ўз вақтида қатор ораларига сифатли ишлов берилди. Булар қулай иссиқлик ва қуёш режимини яратди. Чала суғориш, айниқса қўлоблатиб суғоришга йўл қўйилмаганлиги, тупроққа жадал ишлов берилганлиги, даланинг бегона ўтлардан тўла тозаланганлиги, дефолиация ва чеканканинг ўз вақтида ва сифатли ўтказилганлиги — буларнинг ҳаммаси экиннинг жадал ўсиши ва ривожланишига, ҳосилнинг эрта етилишига ёрдам берди.

Режа уддаланди. Лекин ҳали далаларда ишлар кўп. Бугуннинг энг муҳим вазифаси—далалардаги ҳосилни тўла йиғиштириб олиш, кузги-қишки тадбирларни ўз вақтида ва сифатли амалга ошириш, ерга минерал ва органик ўғитлар солиш билан бирга кузги шудгорни сифатли ўтказиш, қиш-баҳор палласида тупроқда табиий намнинг тўпланишини таъминлашдир. Булар келгуси йилда юқори ҳосил олиш гаровидир, жумҳуриятнинг сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш учун суғориш ва коллектор тармоқларини тартибга келтириш керак.

Пахта экиладиган майдонлар ўтган йилга нисбатан анча қисқартирилди. Катта ер майдонлари шахсий ёрдамчи хўжаликлар учун ажратилди, алмашлаб экиш деярли тўла ўзлаштирилди. ем-хашак экиладиган майдонлар кенгайди. Пахта етиштириш учун аввало юқори унумдор ерлар ажратилмоқда. Шу тариқа, биз пахта етиштириш ҳажмини камайтирмаган ҳолда пахта экиладиган майдонларни қисқартириб бормоғимиз мумкин ва бу билан қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларининг уйғун ривожланишини таъминлашимиз лозим. Бу озиқ-овқат муаммоларини ҳам ҳал қилишга ёрдам беради. Жумҳуриятимизнинг мустақиллик ҳуқуқини қўлга киритганлиги ва бошқа жумҳуриятлар ҳамда чет эллардан озиқ-овқат ва саноат молларининг келтирилиши кескин қисқарганлиги ана шундай йўл тутишни тақозо этади. Биз муҳим озиқ-овқат маҳсулотлари (гўшт, сут), донли, дон-дуккакли, мева, сабзавот-полиз маҳсулотлари, картошка, шоли ва бошқаларни ишлаб чиқаришда аввало ўз куч ва имкониятларимизга таянмоғимиз керак. Ҳозирги вақтда марказдан маблағ ажратилиши йил сайин қисқармоқда. Демак, биз барча хўжаликларда экин майдонлари структурасини такомиллаштиришимиз ва кўпгина сермеҳнат жараёнларни механизациялашга тўла ўтишимиз зарур. Олинадиган фойда ҳисобига фақат ишлаб чиқаришнигина эмас, балки қишлоқ меҳнаткашлари учун зарур бўлган уй-жой ва бошқа объектларни қуришни таъминлашимиз лозим.

Агросаноат комплекси олдига қўйилган вазифаларни бажариш барча кучларни жипслаштириш, қишлоқ хўжалигини техника, ўғитлар, пестицидлар, ёнилғи-мойлаш материаллари ва бошқа жуда зарур манбалар билан таъминлайдиган барча саноат корхоналари ишини кенгайтириш, ҳар бир меҳнаткашни фаоллаштиришни талаб этади. Кўп миллатли Ўзбекистонимизда ҳаммамиз биргаликда ва қардошликда ишлашимиз, ички имкониятлардан тўла фойдаланишимиз керак. Фақат астойдил меҳнатгина республикамизни ва умуман мамлакатимизни оғир иқтисодий танглиқдан олиб чиқиши мумкин.

Мустақил республикамиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашларини пахта тайёрлаш давлат режасини муваффақиятли адо этганликлари билан чин қалбдан қутлаймиз. Деҳқонларимизга мустаҳкам соғлиқ, элимиз бахт-саодати йўлидаги шарафли меҳнатларида катта омад тилаймиз.

М. ИСЛОМОВ,
Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалиги вазири.

А. ИМОМАЛИЕВ,
ВАСХНИЛ академиги.

М. ИСМАТОВ,
Тошкент вилояти Янгийўл ноҳияси «Коммунизм» жамоа хўжалиги раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Р. ҲУСАНОВ,
Ўзбекистон Республикаси агросаноат материал-техника таъминоти ва техника ремонти давлат-кооператив қўмитаси раиси.

БОБОДЕҲҚОН ТИКЛАГАН МУСТАҚИЛ РЕСПУБЛИКАГА

Ҳаётимизга хўжалик юритишнинг кўпгина янги усуллари кириб келмоқда. Шулардан бири ижара усули. Пахтачиликда ҳам у ўзини оқлади. Бекобод районидаги Дзержинский номли жамоа хўжалиги деҳқонлари шу усулда ишлашади. Омонқул Эшонқулов шу тартибда иш юритиб, гектаридан 26,5 центнер ҳосил олди.

СУРАТДА: илғор ижарачи Омонқул Эшонқулов (ўнгда) ҳамкасби Аҳмаджон Турсунов билан.

Б. САФАРОВ олган сурат.

ДЕПУТАТ ҚУТЛОВИ

Бугун она Ўзбекистонимизнинг заҳматкаш деҳқонлари улкан довондан ошдилар. Оғир ва шарафли меҳнат самараси, шубҳасиз, ҳар бир фуқаронинг, хоҳ у пахтакор бўлсин, хоҳ ишчи, ўқитувчи бўлсин хонадонига қониқиш ҳиссини олиб кирди. Минг шукрки, она табиат ҳам ўзбек халқининг дардини англагандек, ўз саховатини дариғ тутмади. 17 октябрдан бошлаб ҳаво айнир экан, дея билдирилган таъбирлар деҳқонни саросимага солиб, ҳаловатини ўғирлагани ҳеч кимга сир эмас. Пахтакорларимизнинг бедор ўтган тунлари, сув, ўғит, техника дея югурганлари зое кетмади.

Тошлоқ райони ҳудудида 110 мингга яқин аҳоли истиқомат қилади. Халқнинг асосий даромади пахтадан. Шунинг учун ҳам далалардаги ҳосилнинг сўнгги мисқолигача териб олишга ҳаракат қилдик. Асосан машина теримига эътиборни қаратдик. Иш ижара усулида бўлгани муваффақиятларимиз омилига айланди.

Деҳқон ернинг, унинг бағрида барқ уриб ўсаётган ғўзасининг, охир-оқибатда эса етилажак ҳосилнинг чинакам эгаси эканлигини бу йил ҳис этди. Очиғи, манфаатдорлик бўлмаган жойда ҳеч қачон муваффақиятга эришилмаслигини англаётирмиз. Районимиз пахтакорлари давлатга 25 минг тонна саноат хом ашёси топширишлари лозим эди. Режа ортиғи билан адо этилди. Давлатга 27 минг тоннадан зиёд оқ олтин армуғон этдик.

Муваффақиятга жамоа хўжаликларининг илғор механизаторларию кўпмингкилограммчи теримчилари улкан ҳисса қўшдилар. «Партия XXII съезди» жамоа хўжалигидан Улуғбек Турғунбоев, Эгамберди Зуннунов бошлиқ бригадалар жамоаси йиллик режани биринчи теримдаёқ бажардилар. Ҳар гектар ердан ўртача 30 центнердан ҳосил олинди. Хўжалик муваффақияти учун қайғурган, тонгни тунга улаган механизаторлардан Ҳомиджон Шералиев, Мирзаҳамдам Султоновлар номини алоҳида таъкидлаш жоиз.

«Фарғона» жамоа хўжалигининг аксарият бригадалари йиллик режани асосан механизмлар ёрдамида бажардилар. Шарофиддин Мирзаев бошлиқ чўл бригадаси 60 гектар ерда деҳқончилик қилиб, 170 тоннадан зиёд ҳосил жамғарди. Ҳар гектар ердан ўртача 32 центнердан дур олинди. Механизаторлар Асқарали Насриддинов, Иброҳим Султонов, Ўктамжон Фахридиновлар 250 тоналик хирмон учун ҳалол беллашувга киришдилар.

САДОҚАТДА, ТАНТИЛИКДА ЯГОНА

Турғунбой Абдуллаев етакчилик қилаётган Навоий номли жамоа хўжалиги пахтакорлари ҳам районда илғорлар сафида бўлдилар. Хўжалик 1.196 гектар ерда деҳқончилик қилди. Давлатга 1.970 тоннадан зиёд пахта топширилди. Ҳар гектардан 33 центнердан ҳосил олинди. Кўпчилик бригадаларда йиллик режа 10, нари борса 15 иш кунида адо этилди. Гарчи хўжалик деҳқонлари баҳор ойларида табиат инжиқликларига дуч келган бўлсалар-да, уни ҳамжиҳатликда енгдилар.

Ҳар қандай муносабат самимият асосига қурилмоғи лозим. Биз жорий йилда ҳам деҳқонга ана шундай муносабат яратишга интилдик. Унинг қўл-оёғини сийқаси чиққан қарору кўрсатмалар билан боғлаб ташлашдан чекиндик. Эркинлик ва фақат эркинликкина унинг унумли меҳнат қилажагига имкон беради. Ижара асосида иш юритилгани деҳқоннинг шахсий масъулиятини оширди. У манфаатдорликни чин юракдан ҳис этгани ҳолда меҳнат қилди. Кўриб турибсизки, тошлоқлик заҳматкашлар ҳам ўз сўзларида устивор турдилар.

...Ҳаёт шубҳасиз ўзининг ёзилмаган қонунлари асосида иш кўради. Узоқ йиллар мобайнида бутун жумҳуриятда бўлгани каби район ишлаб чиқаришида ҳам эътиборсизликака йўл қўйиб келинди. Оқибатда пахтакор. ҳам, боғбон ҳам ердан, узоқлаштирилди. Бугун минг шукрки, юқоридаги нуқсонларга чек қўйилмоқда.

Маълумки, республика Президентининг фармонига кўра деҳқонларга. дала меҳнаткашларига ер берилди. Бундан кўзда тутилган мақсад қадоқ қўлли деҳқонни иқтисодиётимизнинг оғир шароитидан чиқиши учун имконият яратишдир. Халқимиз буни тўғри тушунган ҳолда берилган ердан унумли ҳосил олиш, оиласию бола-чақасини боқишга, озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришга ҳаракат қилаяпти. Аммо айрим кишиларимиз ер умрига завол бўлдилар. Истардимки, инсонни ҳеч қачон доқайдлик банди этмасин. Бер-бер, деган билан осмондан озиқ-овқат тушмайди. Ҳалол меҳнат, чуқур ўйланган режалар ва эркинликка асосланган ҳаракатгина оғир шароитимизни енгиллатиши, эртанги кунимизни тўкин қилиши мумкин. Тошлоқлик заҳматкашларнинг эртанги куни ана шундай режалар асосига қурилаётир.

Қ. СОТИБОЛДИЕВ,
халқ депутатлари Тошлоқ район Кенгашининг раиси, республика халқ депутати.

МАШАҚҚАТ-ЛА ЯРАЛГАН ҲОСИЛ

Инсон борки, эзгу ният билан яшайди, курашади. Лафзи ҳалол, заҳматкаш бободеҳқон ҳам бундан мустасно эмас. Бироқ холва деган билан йинчиликларини матонат билан оғиз чучимайди. Об-ҳаво қиенгиб, фидокорона меҳнат қилган кишига омад ёр. Буни тажриба ҳам исботлаб турибди.

Биз аввалги сафар Тўрақўрғонга май ойининг охирларида боргандик. Хўжаликларда бўлганимизда район кенгаши раиси Олимжон Бозоров, ижроқўм раиси Омонулла Исматуллаев, деҳқончилик-саноат уюшмаси раиси Одилхон Хўжаевлар билан учрашиб, суҳбатлашдик. Уларнинг юзларида ташвиш аломатлари билан бирга бўлғуси ҳосилга қатъий ишонч бор эди. 18, 25, 28 май кунлари ёққан қаттиқ жала, дўл, сел экинга жиддий шикаст етказди. 1000 гектардан ортиқ майдондаги ғўза икки-уч мартадан бузиб экилди. 7996 гектар ерда содир бўлган қатқалоқни бартараф этиш учун умумий сафарбарлик эълон қилинди. Ана шундай шароитда ишлаган тўрақўрғонликлар бу йил ҳам чинакам пахта устаси эканликларини амалда исботладилар.

— Чумчуқдан қўрққан тариқ экмайди. Қўл қовуштириб ўтириш деҳқонга хос эмас, — дейди район Кенгаши раиси О. Бозоров. — Гарчи табиий офат район халқ хўжалигига 31 миллион 398 минг сўм зарар етказган, 5730 хонадон қаттиқ шикастланган, 941 оила бошпанасиз қолган бўлса-да, ҳеч ким саросимага тушмади. Вилоят ва жумҳуриятдан амалий ёрдам олдик. Шу тариқа 65 оила учун 845 минг сўмлик уй-жой қуриб берилди. 141 хонадонга таъмирлаш учун 240 минг сўм маблағ ажратилди. Пайкалларга асосан тезпишар «Қирғиз—3» навини экдик ва парваришга зўр бердик. Барча деҳқончилик тадбирлари илғорлар тажрибаси, мутахассислар маслаҳати асосида ташкил этилди. Натижада ҳамма майдонларда мўл ҳосил бунёд этилди. Терим мавсуми пухта ҳозирлик билан бошланди. «Тўрақўрғон», Бобур номли, «Шарқ юлдузи», «Москва», Набиев номли, К. Маркс номли, Киров номли давлат ва жамоа хўжаликлари деҳқонлари бугунги кунда нафақат йиллик режани, балки мажбуриятни ҳам адо этдилар.

Ваъда вафоси билан улуғ. Она-Ватан Тўрақўрғоннинг 26.000 тоннадан зиёд пахтасини қабул қилиб олди. Ҳар гектар ердан 32,5 центнердан хирмон кўтарилди. Ялпи ҳосилнинг 98 фоизи юқори навларга ўтди. 823 тоннаси уруғликка топширилди. Бобур номли, «Шарқ юлдузи», К. Маркс номли, «Москва», Киров номли, «Ўзбекистон» жамоа хўжаликларидан Лутфижон Аминова, Парпибой Абдураҳмонов, Камолиддин Ғанибоев, Хадичахон Мирзаева, Фотимахон Холхожиева, Абдусаттор Раҳимов, Абдураҳим Худойбердиев, Тўхтабой Раҳимовлар ва бошқа ўнлаб миришкор деҳқонлар бошлиқ бригадаларда ҳосилдорлик 40—41 центнердан ошиб кетди.

Районда ижарачилик ҳаракатига кенг йўл очилган. Мураккаб ва оғир йилда 2247 та оилавий пудрат ташкил қилиниб, уларга 5380 гектар ер бириктирилди. Унумли меҳнат қилиш учун ҳамма шарт-шароитлар яратилди. Натижада 500 та оилавий пудратчи даласида ҳосилдорлик 40 центнердан юқори бўлди.

Мана шу файзли кунларда ғалабага муносиб ҳисса қўшган чаққон теримчилар, моҳир механик-ҳайдовчилар номларини ҳурмат билан тилга олиш жоиз. Тўлғаной Ҳакимова, Иноятхон Усмонова, Қаноатхон Одилова, Гулбаҳор Абдуллаева каби 350 нафардан зиёд кўпмингкилограммчилар мавсумни 7—10 тоннадан пахта териш билан якунламоқдалар.

Тўрақўрғонда бу йил машина теримида жиддий бурилиш ясалди. Хўжаликлар қўшимча 10 та терим машинаси сотиб олишди. Далаларда 80 та агрегат тўла қувват билан ишлатилди. А. Тожибоев, А. Исмоилов, М. Раҳимов каби 20 нафардан зиёд механик-ҳайдовчилар ўртача 150—220 тоннадан зиёд пахта теришга эришдилар.

Бугун тўрақўрғонликлар хонадонида байрам. Табрик ва қутловлар кетма-кет келиб турибди. Бободеҳқон ҳалол меҳнат гаштини сурмоқда. Биз ҳам дастлабки марранн эгаллаб, пахтачиликнинг ўзидан 76 миллион 302 минг сўм даромад олишни мўлжаллаётган, режага қўшимча 3000 минг тонна хом ашё тайёрлашга, ҳосилдорликни 36,3 центнерга етказишга азму қарор қилган ғолибларга омад тилаймиз.

Н. ОРИФЖОНОВ.
А. ҚОРАБОЕВ.

ХИРМОНГА БАРАКА! 1991

Қорақалпоғистонда ва республика вилоятларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 28 октябргача бўлган
МАЪЛУМОТ
(Режага нисбатан фоиз ҳисобида)

Вилоятлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада терилгани: Бир кунда	Шу жумладан машинада терилгани: Мавсум бошидан
БУХОРО	0,50	111,67	0,27	85,70
ҚАШҚАДАРЁ	0,55	106,99	0,36	114,83
ФАРҒОНА	0,35	105,56	0,15	96,20
СУРХОНДАРЁ	0,88	103,19	0,40	106,55
НАМАНГАН	0,60	103,09	0,41	107,87
ЖИЗЗАХ	0,47	102,16	0,48	124,33
СИРДАРЁ	0,29	101,00	0,18	111,30
Андижон	1,10	99,84	1,00	107,05
Тошкент	0,83	96,76	0,66	104,53
Самарқанд	1,19	96,43	0,81	101,91
Хоразм	1,25	78,48	1,05	47,48
Қорақалпоғистон республикаси	1,12	76,64	0,83	72,92
Республика бўйича	0,74	99,47	0,52	101,23
ШУ ЖУМЛАДАН ИНГИЧКА ТОЛАЛИ ПАХТА				
БУХОРО	3,25	109,61	—	—
СУРХОНДАРЁ	0,96	104,56	—	—
ҚАШҚАДАРЁ	1,05	102,20	—	—
Наманган	1,34	88,38	—	—
Андижон	0,99	37,28	—	—
Республика бўйича	1,08	103,34	—	—

✦ Абдумўмин Шодмонов Дўстлик районидаги Ленин номли давлат хўжалигида ташкил этилган «Зафар» кооперативи раиси. Ишбилармон заршунос етакчилигидаги пахтакорлар 228 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27 центнердан жавоҳир хирмони уйиб, эл олдида юзлари ёруғ бўлди. Жорий йилда улар 550 минг сўм фойда олишга муваффақ бўлишди. Деҳқонлар оқ олтин топширишни давом эттиришаяпти.

✦ Бухоро районидаги «Бухоро» жамоа хўжалигининг Қиём Эшонқулов бошлиқ бригадаси аъзолари бу йил 64 гектар ерда деҳқончилик қилишиб, ҳосилдорликни 35 центнердан ошириш учун тер тўкишмоқда. Жамоада ўз ишининг устаси бўлган чевар теримчилар кўп. Шулардан бири Зулҳумор Эргашевадир. У хирмонга беш тонна дур тўкиб, ҳамкасбларига намуна бўлди.

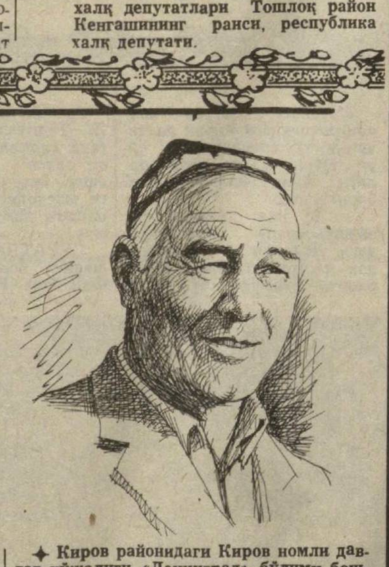

✦ Киров районидаги Киров номли давлат хўжалиги «Ленинград» бўлими бошлиғи, вилоят, Кенгаши депутати Усмонали Худойназаров меҳнатдан обрў топганлардан. Жорий йилда билимдон пахтакор саркорлигидаги заршунослар 420 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил олиб, режани районда биринчи бўлиб адо этдилар.

М. ЖЎРАЕВ чизган расмлар.

ЗАРШУНОС МЕҲНАТИДАН МУНАВВАР ОЛАМ

Она замин, пахта, боболеҳқон меҳнати ҳақида ўйлаганимда, яшаш ва курашнинг маъносини чуқурроқ англагандай бўламан. Зеро бу тушунчалар эт билан тирноқдек ўзаро яхлит, ажралмас. Ерни эъзозлаган асло кам бўлмайди. Ризқимиз бутунлиги, рўзғоримиз баракаси шунга боғлиқ. Ҳаёт бировга бахт, бировга тахт ато этади. Деҳқонниг бахти ҳам, тахти ҳам пахтазор оралаб ўтади. Шу туфайли ҳар толаси ардоқли. Ота-боболаримиздан мерос бўлиб қолган қутлуғ касб шарафи ва улуғворлиги ҳақида истаганча гапириш мумкин. Лекин ҳозир офаринбозлик пайти эмас. Қизил шиорлар, дабдабаларнинг даври ўтди. Эндиликда ҳар бир ишга эл-юрт манфаати нуқтаи назаридан ёндошилмоғи, етилган муаммолар жойида ҳал этилмоғи, турмуш фаровонлигини ошириш учун мавжуд имкониятлардан оқилона фойдаланилмоғи лозим.

Халқ депутатлари район Кенгаши давр ўртага қўйган вазифалардан келиб чиқиб, ўз фаолиятига масъулият ва ғалабчанлик билан ёндошмоқда. Ошкоралик чуқурлашиб, ҳаётимиз демократиялашиб бораётган экан, бунга тўла асос бор. Ерга, ижтимоий мулкка эгалик ҳуқуқи кучайди. Эркин ҳаракат учун йўл очиқ. Барча соҳада ақл билан иш юритилиб, ташаббускорлар сафини кенгайтириш, ютуқларни кўпайтириш учун самарали омилларни излаб топишга катта аҳамият берилаяпти. Буни биргина пахтачилик мисолида ҳам кўриш мумкин.

Жорий йилда 10.740 гектар майдонга чигит қадалди. Уруғни ундириб олишнинг ўзи бўлгани йўқ. Лоақал эрта баҳорда юз берган табиий қийинчиликларни эслайлик. Кетма-кет ёққан дўл, кучли шамол деҳқоннинг бир ташвишига ўн ташвиш қўшди. 400 гектар майдонга чигит қайтадан экилди. Бошқа хил қишлоқ хўжалиги экинлари ҳақида ҳам шундай дейиш мумкин, Умумий зарар 7 миллион сўмдан ошганини назарда тутсак, бу йилги баҳор фасли нақадар оғир ва серчиқим келганини тасаввур қилиш қийин эмас. Масъулиятли дамларда ҳамма бир тан, бир жон бўлиб далага отланди. Моддий йўқотишлар ўрнини қоплаш учун фидокорона меҳнат қилинди. Ҳар туп ғўза қалб қўри билан парваришланди. Натижада пайкалларда мўл-кўл ҳосил етиштирилди.

Кези келганда бир нарсани айтиб ўтиш жоиз. Бозор иқтисодиёти деҳқончиликда ҳам талай қийинчиликларни келтириб чиқармоқда. Кейинги йиллар ичида техника, минерал ўғит, ёқилғи ва эҳтиёт қисмлар кескин қимматлашди. Пахта харид нархи эса номигагина оширилди. Натижада жамоа ва давлат хўжаликлари камбағаллашиб қолдилар. Далачининг қўли меҳнатдан совиди. Шу маънода Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг пахта хом ашёси, толанинг харид ва улгуржи нархини ошириш ҳақидаги қарори айни муддао бўлганини алоҳида таъкидламоқчиман. Бу оқилона тадбир барча қатори районимиз аҳлининг ҳам кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшди, терим суръати ва сифатини оширишга муҳим омил бахш этди.

Биз дала заҳматкашларини пулга, кундалик истеъмол молларига зориқтирмаслик учун барча чораларни кўрдик. Терим натижалари ҳар беш кунда ҳисоб-китоб қилиниб, тегишли маблағ ўз вақтида тарқатиб турилди. Тажрибадан аён бўлдики, моддий манфаатдорликда гап кўп экан. Чўнтаги пул кўрган заршуносларимиз туну кун енг шимариб ишладилар. Натижада четдан ҳашарчиларни жалб этишга ҳожат қолмади. Бу йилгидек сафарбарлик, уюшқоқлик ҳеч қачон бўлмаган, десам янглишмайман.

Мустақил республика хирмонига ҳозиргача 32.700 тоннадан зиёд Пешку дурдонаси етказиб берилди. Ҳосилдорлик ўртача 32 центнерни ташкил этди. Бу, шубҳасиз, эркин фаолият ва ташаббускорлик, бой тажриба, бригада ва ижара пудратига кенг йўл очиш, тинимсиз изланиш самарасидир. «Пешку», «Варахша», «Москва», «Ленинизм», «Ўзбекистон» каби давлат ва жамоа хўжаликлари дастлабки марранн биринчилар қаторида эгаллашди. Айни кунда мажбурият ҳисобига ҳосил топшириш давом этмоқда.

Районимиз — қадимий Варахша этакларида жойлашган. Чўл шароитида ғўза ўстиришнинг ўзига хос қийинчиликлари бор. Бу билим ва маҳоратни уйғунлаштиришни, ҳар бир агротехник тадбирни ўз вақтида, сифатли ўтказишни тақозо этади. Кўплаб миришкорларимиз ана шундай иш тутиб, юқори натижаларга эришдилар. Чунончи Ф. Ражабов, М. Турдиев, Ш. Сафаров, Ф. Фозилов, Ҳ. Примов, З. Ҳожиев, Т. Шаропов ва бошқалар етакчилик қилаётган бригадаларда ҳосилдорлик 36—40 центнерни ташкил этди. Районда пахта тайёрлаш режаси уддаланган бўлса-да, терим суръати бўшаштирилгани йўқ. Давлатга қўшимча 2.000 тонна сара ҳосил етказиб бериш мажбурияти қабул қилинган.

Куз мавсуми ҳақида гап кетар экан, ютуқларимизга қанот бахш этаётган муҳим бир омил ҳақида тўхталмасдан ўтиб бўлмайди. Бу кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш билан боғлиқ. Ишлаб чиқаришнинг зарбдор бўғинлари етук, малакали мутахассислар билан мустаҳкамланаётгани, улар масъулияти оширилаётганлиги ўз самарасини бераяпти. Узоққа бормайлик. СССР халқ депутати Убайдулла Маҳмудовни нафақат районда, балки вилоятда ҳам кўпчилик яхши танийди. У бир неча йил давомида «Москва» жамоа хўжалигининг илғор бригадасига бошчилик қилди, ибратли ишлари билан тилга тушди. Тиниб-тинчимас, жонкуяр йигит. Жорий йил бошларида хўжалик аҳли унга катта ишонч билдириб, раисликка сайлади. Интилганга толе ёр. У. Маҳмудов кўп билан сўйлашиб, ер билан тиллашди. Натижа кутилганидан ҳам зиёд. Хўжалик пахта тайёрлаш режасини районда биринчи бўлиб бажарди. Ҳосилдорлик ўртача 35 центнерни ташкил этди.

Бошқа мисол. Эшон Ҳамроевни «Ўзбекистон» жамоа хўжалигида техниканинг пири дейишади. Бу бежиз эмас. Кўп йиллар хўжалик бош инженери бўлиб ишлаган Эшон аканинг таърифини одамлардан сўраган маъқул. Мен унинг ишчан ва ташаббускорлигини, камтаринлигини таъкидламоқчиман. Эҳтимол унинг раисликка бир овоздан сайланишига ана шу фазилатлари сабаб бўлгандир. Э. Ҳамроев раҳбарлиги остида хўжалик қисқа фурсатда оёққа турди, иқтисодий жиҳатдан мустаҳкамланди. «Ўзбекистон»ликлар бу йил ҳам зафар маррасини биринчилар қаторида эгаллашди. «Оқ олтин» хирмони кун сайин юксалмоқда.

Ҳаёт илгарилаб бораяпти. Аҳолининг тўқ, фаровон яшашини таъминлаш учун ҳали кўп иш қилиш лозим. Ҳар қанча таваллo қилган билан осмондан чалпак ёғилмайди. Имиллаган, имкониятни бой берган панд ейиши тайин. Жорий йилда пахта майдонлари 500 гектарга камайтирилиб, ғалла, сабзавот, озуқабоп экинлар экилди. Чорвачиликни ривожлантириш, боғ-роғларни кенгайтириш чоралари кўрилаяпти. Районда пилла, мева етиштириш йиллик, гўшт, сут тайёрлаш учинчи чорак режалари ошиғи билан бажарилди.

Бугун ҳар бир ўзбекнинг қалбида ҳаяжон, хонадонида байрам. Ваъда бажарилди. Кўк билан бўйлашган «оқ олтин» тоғлари тўкин куз саховатини, лафзи ҳалол, сўзида устивор бободеҳқон меҳнатини кўз-кўз қилиб турибди. Барча қатори пешкулик заршуносларнинг ҳам қувончи чексиз. Зеро, мустақил республика зафар хирмонида уларнинг муносиб ҳиссаси бор.

М. РАҲМОНОВ,
халқ депутатлари Пешку район Кенгаши раиси.

● Юртимизнинг улкан хирмонига Ленинград районидаги Ленин номли жамоа хўжалиги деҳқонлари ҳам муносиб ҳисса қўшдилар. Айни пайтда бу ерда йиғим-терим ишлари қизғин.

СУРАТДА: жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Акрамжон Содиқов, звено бошлиғи Шокиржон Асқаров ва механизатор Умматали Сайдалиевлар.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

КЎКЎПАР ХИРМОН— ҚУДРАТ, ШАРАФ-ШОН

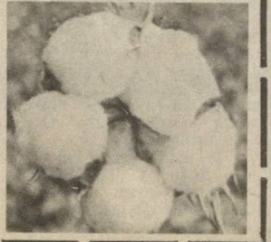

ЧАНОҚ ТЎЛА ДУР

Бу йил муваффақиятга эришишимизда асосан нималарга таянилди? Сир эмас, 1988 йилгача хўжалигимиз қолоқ жамоалардан ҳисобланарди. Йилига 1,5—2 миллион қарз билан чиқарди. Ўша йили баҳорда фаолларни йиғиб маслаҳатлашдик. Нима қилсак қолоқликдан қутиламиз? Бир қарорга келгач, ишни колхозчиларнинг турмуш шароитини яхшилашдан бошладик. Мавжуд тўққизта қишлоқнинг ҳар бирига алоҳида лойиҳа тайёрлатдик. Сўнг шу асосда газлаштирдик. Бу иш йил охирида ниҳоясига етади. Жами 210 гектар майдон томорқа ва уй-жой учун колхозчиларга бўлиб берилди. Иккинчидан, барча хонадон ичимлик сув билан таъминланди. Учинчидан, хўжалик аъзоларининг маошларини йил сайин ошириб бордик. Шу каби тадбирлар ўз самарасини кўрсатди. Колхоз барча экин турларидан юқори ҳосил олиб, илғорлар сафига чиқиб олди.

Бугунги кун талабидан келиб чиқиб бир кунда 10 тонна ун тортиб берадиган тегирмонни ишга туширдик. Олти километр йўл асфальтланди. Ҳар бир хонадонга 200 килограммдан буғдой берилди. Яхши ишлаган колхозчиларимизга бир тележка кўк ўт ёки 200 килограмм арпа мукофот тариқасида ажратилди. Энг яхши меҳнат қилганлар эса битта бузоқ билан тақдирланди. Яқинда 15 минг томошабин сиғадиган стадион қуриб битказилди.

Аҳолини чорва моллари билан таъминлаш доимий диққат эътиборимизда. Жорий йилда 40 бош бузоқ, 2.500 та жўжа сотилди. Йил охиригача яна анчагина қўй ва қорамол тарқатишни кўзлаяпмиз.

А. ЖАМИЛОВ,
Нарпай районидаги «Ғалаба» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси.

РЎЗҒОРБОШИ ЗИЙРАК БЎЛСА

БАЛИҚЧИГА борганимда бир-икки даврада Орифжон аканинг номи тилга олинди. Қизиқдим. У Чинободнинг шундоққина биқинидаги «Москва» жамоа хўжалигидаги бригадага етакчилик қилади. Танишдик. Ўрта бўй, ҳаракатчан, камгап, оддий қишлоқ одами. Оёғида керза этик, бошида дўппи. Юзида самимият ва саховат шуъласи.

Бригадада деярли кексалар йўқ. Орифжон ака эллик бир ёшга қадам қўйибди. Хирмонда пахта қуритаётган йигитлар билан суҳбатлашдик.

— Ойлик маошларингиз қанчаданга тўғри келаяпти?

— 500—600 сўмга.

88 гектар майдоннинг гектаридан 32 центнердан ҳосил олиниб, режа адо этилди. Ҳосилдорликни 35 центнердан оширишмоқчи. Шунда режадагидан 30 тонна ортиқча хом ашё топширишади.

Орифжон аканинг юрагига қўл соламан. У саволларимни эшитиб, жавобини яхлит айтмоқчидай жим. Сўнгра кўнглини оча бошлайди. У — асли шофёр. Жамоа хўжалигида ўн беш йил рулдан тушмади. Ўн икки йилдирки, пахтачилик бригадасини бошқаради. Оиласи тотув, 7 нафар фарзанднинг меҳрибон отаси.

40—50 киши унга кўз тикиб туришибди. Ҳаммаси жўжабирдай жон. Ниманики қилса шуларга, дастлаб ғўза орасидаги 30 сотих ерга ҳандалак экишди. Буни ҳеч ким сезмади. Ундан келган даромад бир маҳалги иссиқ овқатнинг ярмини кўтарди. Келаси йили бир гектар ерга ҳандалак экишди. Пахта ҳам, ҳандалак ҳам яхши бўлди. Ҳандалакнинг ўзидан 8,5 минг сўм даромад олишди. Унинг беш минг сўми иссиқ овқатга харжланди. Қолган уч минг сўмига 10 бош қўй сотиб олиб парваришлашди. Ҳозир қўйларнинг сони 38 бошга етди. 10 бош совлиқ ноябрда қўзилайди. Келаси йил баҳорига чиқиб эса бригаданинг ўз суруви пайдо бўлади.

Ер — хазина. Деҳқон эса ерсиз туролмайди. Ўтган йили жамоаси билан келишди. Рост-да. Ер уларнинг қўлида. Қачонгача ҳандалак экиб, тирикчилик қилишади. Бригадир шундай қарорга келди: «2 гектар ерни пахтадан ажратиб оламиз».

Жамоа бу таклифни маъқуллади. Икки гектар ернинг пахтасини қоплаш мушкул эмас. 88 гектарнинг ҳар гектарига 72 килограммдан пахта қўшилади. Баракасини берса 100—200 килограммдан қўшиш ҳам мумкин.

Ўтган йили шундай қилинди. Икки гектар майдонда картошка, сабзи, пиёз, помидор, қовун, тарвуз, жўхори, маккажўхори, ошқовоқ етиштирилди. Бригада чорваси учун беминнат озуқа ҳам яратилди. Шундай қилиб чорва учун тайёрланган озуқадан, аъзоларга тақсимланган маҳсулотдан ташқари 18 минг сўм даромад олинди. маблағнинг уч минг сўмига бўрдоқига боқиш учун икки бош новвос сотиб олишди. 9 минг сўмига эса икки бош соғин сигир келди. Маблағнинг бир қисми иссиқ овқатга харжланмоқда. Масаллиғнинг аксарияти бригаданинг ўзидан чиқмоқда.

Бу йил ҳам ўша икки гектар ер ажратиб олиниб, унда сабзавот, полиз маҳсулотлари, дон ва озуқа етиштирилди. Лекин бу йил 18 минг эмас, 25 минг сўм даромад олинди. Ҳозирнинг ўзида шийпонда 5 тонна пиёз сақланмоқда. Бозорда пиёзнинг килограмми 3 сўм.

Мана энди Орифжон ака Ҳожиев бригадасининг ёрдамчи хўжалигини кўз олдингизга келтиришингиз мумкин. 88 бош қўй, икки бош сигир, икки бош бўрдоқига боқилаётган новвос, ўн минг сўм пул уларнинг шахсий мулки. Агар ҳаммасини энг арзон нархда пулга айлантирадиган бўлсак 50.000 сўмдан ошиб кетади. Кечагина улар бир килограмм оқёғ ёки бир килограмм чойни нақд пулга олишга маблағлари етмасди. У осмондан тушгани йўқ. Ердан яхши фойдаланиш, меҳр билан ишлаш, тадбиркорлик билан қўлга киритилди.

Орифжон аканинг кўнгли шу билан таскин топгандир дерсиз. Йўқ. У яқинда яна бир иш қилди. Аъзолари билан қўйхона ёнига ихчамгина молхона қурди. Жамоа хўжалиги бошқаруви ҳайъати билан шартнома тузиб, 11 бош новвос олиб боқа бошлади. Қабул қилинган пайтда новвосларнинг тирик вазни 160 килограммдан эди. Ҳозир 250 килограммданга етди. Уларнинг тирик вазнини 450 килограммданга етказиб гўштга топширмоқчи. Шунинг ўзидан салкам 16 минг сўм даромад олинади.

Шилдираб оқаётган ариқ бўйидаги чорпояда суҳбат қуриб ўтирган пайтимизда бошидан кўп иссиқ-совуқни кечирган раҳбар—жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси Муҳиддин Сиддиқовга зимдан назар ташладим. У ҳамон нималарнидир ташвишида елиб-югураётган Орифжон акага меҳр билан тикилганича ўй сурарди. Сўнг орадаги сукунатни бузди:

— Кўрдингизми бу тинчимас инсонни. Рўзғор бошлиғи зийрак бўлса, ақл-фаросат билан иш тутса, хонадон файзли бўлади. Орифжон ана шунақалардан. Унинг ишларидан суюнаман. Ахир, у каттагина рўзғорнинг бошлиғи.

Муҳиддин аканинг самимий гапи хаёлимни бир нуқтага жамлаб қўйди. Орифжон акага шу дақиқада менинг ҳам ҳавасим келди. Рост-да, рўзғор бошлиғи зийрак бўлмаса оиланинг, фарзандларнинг шўри. Меҳрибонинг, ғамхўринг, суянчиғинг доно ва ишбилармон бўлса аросатда қолмайсан, гарангсиб яшамайсан. Каминг бўлмайди, дастурхонинг ғариблашмайди, устинг бут, қорнинг тўқ бўлади. Юзинг сарғайиб, кўнглинг чўкмайди.

Орифжон акани ҳар гал ўйлаганимда менга таниш ва нотаниш бўлган рўзғор бошлиқлари кўз олдимдан турли қиёфаларда, ҳолатларда ўтаверади. Ҳаром-ҳариашдан топиб рўзғорни бут қилганлардан худо асрасин. Лекин Орифжон ака бошқа тоифа. Улар бошга кўтаришга арзигулик меҳнаткаш, заҳматкаш кишилар.

Қиш қаттиқ келади, қимматчилик бўлади, яшаш оғирлашади, дея оғиз кўпиртираётганларга Орифжон акани бир бор рўбарў қилиб шундай дегим келади: Сиз ҳам рўзғор бошлиғидирсиз. Рўзғорингиз балки кичик, балки каттадир. Балки жамоа, балки ноҳия, балки вилоят миқёсидадир. Барибир! Орифжон акадек зийрак бўлсангиз, гапдан кўра амалий иш қилаётган бўлсангиз чўчиманг, зорланаверманг, рўзғорингиз, албатта, бут бўлади.

А. ҚОРАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Уйчи районидаги Улуғбек номли жамоа хўжалигининг Валижон Қамбаров бошлиқ 7-бригадаси заршунослари 68 гектар ерда деҳқончилик қилишди. Тажрибали пахтакорлар гектаридан 34,5 центнердан хом ашё олдилар. Бу ерда ижара пудрати кенг оммалашган.

СУРАТДА: бригада ижарачиси Ўктамхон Холматова. У кўпмингкилограммчилик ҳаракатида пешқадам. Илғор теримчи ҳозиргача 6,5 тонна оқ олтинни саранжомлади.

А. ЮСУФБОЕВ олган сурат.

● Челак районидаги Навоий номли жамоа хўжалиги заршунослари 1220 гектар ерда деҳқончилик қилишиб, мўл ҳосил етиштирдилар. Жамоа районда биринчилардан бўлиб режани уддалади. Эришилган ютуқда чевар теримчиларнинг ҳиссаси айниқса, катта.

СУРАТДА: илғор теримчи Инобат Холиқова.

К. ТУРСУНОВ олган сурат.

Комсомолобод ноҳиясидаги Мирзааҳмедов номли совхоз пахтачиликка ихтисослашган йирик хўжаликлардан бири. Пахта усталари мардонавор меҳнат қилиб, бу йил мўл ҳосил етиштирдилар ва йиғим-теримни жадал олиб бордилар. Давлатга пахта топшириш давом этмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Ҳосил хирмонларга уйилмоқда. 2. Оқ олтин ортилган карвонлардан бири.

М. ИНОЯТОВ олган суратлар.

ҚИШЛОҚ АҲЛИ ҲАР ИШГА ҚОДИР, ҚЎЛИ ГУЛУ ҚАЛБИ ЖАВОҲИР

ГЎЗАЛ ГУЛДАСТА

Деҳқон деганда эртадан кечгача далада кетмон чопадиган, қўли қадоқ, коржомасига чанг қўнган, керзи этигидан тупроқ иси келиб турадиган, кирчимол белбоғига пешона теридан доғ тушган, ҳорғин кишини тасаввур қилади, айримлар. Аслида у фақат ер илми билан шуғулланибгина қолмай, инсоний фазилатларни ўзида мужассамлаштирган, дунё лаззатларидан баҳраманд бўладиган истеъдод ва иқтидор соҳибидир.

Бутун умрини фан-техника тараққиётига бахшида қилган олиму фузалолар яратган машина шпинделларини синовдан ўтказиб, нуқсон ва камчиликларини айтиб берган оддий пахтакорнинг қайси ихтирочидан камчилиги бор?

Рўзғор ташвишларидан бир дамгина холи қолганда қўлига қалам олиб, она диёрнинг ҳусни-жамолини, зукко фарзандлари камолини, табиат зарофатию гиёҳлар тароватини, севишган қалблар аҳдию мустақил юрт мадҳини баҳоли қудрат назмга битганда уни қайси халқ шоиридан кам дегайсиз?

Қўлига тор олиб, юракларга илиқ туйғулар бахш этиб, яйраб қўшиқ айтганда-чи? Шу ҳаваскор хонанда ижросидаги куй ёки лапар Сизга таниқли ҳофиз ашуласи каби завқ бериши табиий, ҳолбуки у оддий деҳқон ёки боғбон, холос.

Санъат оламининг камалак рангидай турли-туман соҳаларида ижод қилаётган, бадиий маҳсули ила маънавиятимиз хазинасига ҳисса қўшаётган истеъдод эгалари «деҳқон қўли гул» деган ҳикматни яна бир марта намойиш этаётганликлари қувончлидир.

Бугун сиз ижодкор деҳқонлар гулзоридаги чечаклардан тузилган гулдаста билан танишасиз. Чаман гулларининг тароватн турлича бўлгани каби бу назм ва наср намуналарининг мавзу ва талқинлари ҳам ҳар хил. Боққа кирган киши мева-чевалар ранг-баранглигига қараб завқланганидек, бу асарлар ҳам сизга ўзгача ҳис-туйғу бағишласа ажаб эмас.

Ва ниҳоят, Мустақил Ўзбекистонимиз пахта тайёрлаш режасини адо этган кунда жумҳуриятимизнинг турли чеккаларида истиқомат қилувчи барча ижодкор деҳқонларимизни қизғин қутлаб, уларга ҳуррият илҳоми ҳамиша ҳамроҳ бўлишини истаймиз.

Ўзбекнинг бирор қувончли куни йўққи, жозибали куй-қўшиқсиз, дилрабо рақсларсиз ўтса. Жумҳуриятимиз пахтакорларининг улкан меҳнат ютуқларини ҳам бугун санъаткорларсиз тасаввур этиб бўлмайди. Улар мавсум давомида дала шийпонларида, пахтазорларда бўлиб, ўзларининг оҳанграбо куй-қўшиқлари, рақслари билан меҳнаткашлар дилига ором бахш этиб, уларни юксак ғалабаларга чорладилар.

СУРАТДА: Қува район маданият уйи қошидаги «Анор» ашула ва рақс дастаси аъзолари ўз санъатларини намойиш этишмоқда.

М. САРИМСОҚОВ олган сурат.

ҚАТРА

ТОМИРЛАР

Деҳқон қалби билан ҳис қилсангиз, даладаги шох ариқлар оддийгина сув йўллари эмас, она ернинг гўёки катта-кичик қон томирларидай. Улардан сув—қон равон оқса ернинг тани, уриб турган юраги соғ. Ана бир эгат сувида қалқиб бораётган ҳас ўтга илашди. Оқимга тўғаноқ. Ниҳолларнинг бўғзигача лим-лим.

— Ёпирай, — эгат оралаб юрган деҳқон дарҳол хасни олиб улоқтирди. — Бадбахт, шум-ей. Нима қасдинг бор эди ниҳолларда?!

Сув яна равон оқа бошлади. Деҳқон ҳушёр экан, она ернинг тани соғ, ниҳолларнинг ҳам.

Унутманг: даладаги ариқлар она ернинг қон томирларидир.

ҚИСМАТ

Жийданинг юқори шохи пастидагига мақтанди:

— Қандай бахтлиман. Қуёш нурига энг олдин мен тўяман. Меваларимни қара, қип-қизил маржондек. Шунга яраша таъмим ҳам тотли. Сенинг меванг эса офтоб кўрмаганидан хом, нордон.

Пастдаги шох бу камситишдан хафа бўлмай, қаноат, тасалли берди ўзига. «Ойнинг ўн беши қоронғу бўлса, ўн беши ёруғ, сўнгроқ бўлса ҳам нурга туяман».

Тасодиф юз берди. Юқоридаги шох шамол зарбини кўтаролмай, бутоғидан ажраб қарсиллади. Пастки шохнинг устига силкингача бош урди.

— Қўрқма-қўрқма. Тананг бутоқдан узилгани йўқ. Ҳали маҳкам. Мен эса пастдан бошингни ушлаб кўтариб тураман, — нажот берди унга пастки шох.

Баланд шох камситган «рақибининг» елкасига ночор бош қўйганини сезиб, ингради:

— Вой ўлмасам, қандоқ кун бу!?

— Ҳечқиси йўқ, энг олдин кунингга мен ярайман...

Ғани АБДУЛЛАЕВ,
боғбон.
Калинин райони.

УМИД

Сени кутиб яшар, яшил далада,
Орзулари дунё бир деҳқон қизи.
Тушларида сени кўрар ул сулув,
Тушларида — учқур арғумоқ изи.
Тушларида келасан чақнаб юлдуздай,
Денгиз оша қизил елканлар тақиб.
Тушларига кирасан дарёлар узра,
Темир сандиқлар ичида оқиб.
Тушларида сени кўрар бир деҳқон қизи,
Сенга титраб ўтли нигоҳ ташлайди.
Нигоҳида УМИД қотган шу қизни
Бир бахтли тасодиф кутиб яшайди.

Роҳила НУСРАТ қизи.
Самарқанд.

ДУНЁ МАФТУН

Оқ олтиндан тоғ-тоғ хирмон яратган,
Ғалабанг муборак, азиз пахтакор.
Дунёни ўзига мафтун қаратган,
Ғалабанг муборак, азиз пахтакор.
Қалбинг янглиғ унинг ранги ҳам,
Момиқ толаларда қардошлик бисёр.
Сенга омад шундай ёр бўлгай мудом,
Ғалабанг муборак, азиз пахтакор.
Уйқусиз кечилган оқшомлар ҳаққи,
Деҳқон кўзларида жилмаяр баҳор.
Нақадар гаштлидир меҳнатнинг завқи,
Ғалабанг муборак, азиз пахтакор.
Толалар рангидай оппоқ ҳаяжон—
Туйғулар юракка тизилиб қатор,
Чин дилдан қутлайди зафаринг жаҳон,
Ғалабанг муборак, азиз пахтакор.

Дармонжон АБДУЛЛАЕВА,
колхоз пудратчиси.
Хоразм.

МАДҲИЯ

Пахтакор, меҳнатга чанқоқларга маконсан Бўкам,
Ҳам миришкор, чорвадор, довруғли боғбонсан, Бўкам.
Ўтмишингдан ноҳиям бир лаҳза сўз очсам агар,
Шоҳ Бобур қадамгоҳи шоҳиди замонсан, Бўкам.
Кўкоролинг дашту қир, янтоқзор эрди беҳисоб,
Мардларинг изми-ила энди гулистонсан, Бўкам.
Минг чинорнинг довруғи ўлкамда бўлди овоза,
Меҳнатинг ардоқланур, иболи мезбонсан, Бўкам.
Меҳнати таҳсинга лойиқ эр юрагинг бор сенинг,
Бекиёс моҳир ўзинг уймоққа хирмонсан, Бўкам.
Мафтунидир бу Шайдо довруғли ўз ноҳиясин,
Бахтини меҳнатда топган танти деҳқонсан Бўкам.

Аҳмаджон ЭРГАШ,
Жамбул номли жамоа хўжалиги бошқаруви раисининг ўринбосари.
Тошкент вилояти.

БАХТ МАСКАНИ

Меҳр тўла қучоғингга қайтгим келади,
Боғларингда шивирлаб шеър айтгим келади,
Осмонингда юлдуз бўлиб ботгим келади,
Саодатли тонгинг бўлиб отгим келади,
Умидбахшсан, бир уммонсан, азиз қишлоғим.
Ялпиз ўсган қирғоқларда қолди болалик,
Гул-чечакли сўқмоқларда қолди болалик,
Жилдир-жилдир ирмоқларда қолди болалик,
Қайтиб бўлмас йироқларда қолди болалик,
Болаликдай қадрдонсан, азиз қишлоғим.
Қайда бўлмай суратингни чизиб юраман,
Боғларингда сабо бўлиб кезиб юраман,
Илдизларга дармон бўлиб сезиб юраман.
Меҳринг билан бахтим бекам сезиб юраман,
Гул чиройи бир жаҳонсан, азиз қишлоғим.
Момоларнинг, боболаринг тилаги сенда,
Энг миришкор деҳқонларнинг билаги сенда.
Самимийлик дунёсининг юраги сенда,
Илк нафасим, илк қадамим шодлиги сенда,
Диёнатли бир маконсан, азиз қишлоғим.
Доим зилол булоғингдан қонмоқ истайман,
Қирда ёнган лолаларда ёнмоқ истайман.
Эзгуликдан иморатлар қурмоқ истайман,
Сенда ўсдим, сенда кўзни юммоқ истайман,
Бахт масканим нурафшонсан, азиз қишлоғим.

Турсуной МАТҚУЛОВА.
Андижон.

«ПАХТАКОР» ТАБРИГИ

ЙЎЛИНГИЗНИ БЕРСИН

Очиғи, бу йилги мавсумда «Пахтакор» футболчилари бир текис тўп сура олишмади. Лекин кейинги ўйинларда жамоа маҳорати кўзга ташлана бошлади. Хусусан, «Шахтёр» билан бўлган ўйинда мухлисларнинг дилида тош бўлиб турган шубҳа-гумонларга кўп жиҳатдан барҳам берилди.

Иттифоқимиздаги, қолаверса Европанинг ман-ман деган клублари кўрагини ерга теккизган Москва спартакчилари билан учрашувда пахтакорчилар рақибларга ҳеч қандай имконият қолдирмагани жамоа ўйинни янада кучайтиришга қодир эканлигини кўрсатди.

«Пахтакор» жамоаси бошлиғи Асқар ТОЛИБЖОНОВ билан суҳбатимиз аввалида шу хусусда тўхталдик.

— Москва спартакчилари устидан қозонилган ғалаба мухлисларга қанот бағишлашига шубҳа йўқ,—деди А. Толибжонов. —Ахир «Спартак» мамлакатимизда етакчи жамоа бўлишидан ташқари, унинг довруғи хорижга ҳам кенг ёйилган. Шу боис бундай рақибни енгиш бизнинг ҳам кучимизга куч қўшди. Жумҳуриятимиз пахтакорларининг зафари футболчиларимиздаги масъулият ҳиссини янада оширди. Чунки кўкламдаги мисли кўрилмаган табиий офатларга қарамай деҳқонларимиз мўл-кўл оқ олтин етиштирган бир пайтда биз ўз вазифамизни уддалай олмасак, юзимиз шувит бўлиши аниқ. Шу боис пахтакорларни қўлга киритилган улкан ютуқ билан табриклаб, «Черноморец» ва «Днепр» билан қолган икки ўйинни масъулиятни тўла сезган ҳолда ўтказишга ваъда берамиз.

Жамоа бошлиғининг бу сўзларини ўйинчилардан Г. Денисов, А. Пятницкий, Ш. Мақсудов, Н. Ҳасанов, А. Маъруфалиев ва бошқалар ҳам қувватлашди.

— Пахтакор ва футболчилар меҳнати ўртасида маълум ўхшашликлар мавжуд, — деди тажрибали ҳимоячилардан бири Геннадий Денисов. — Ғўза доимий парваришни тақазо этадиган экин. Бир-икки ишловдан қолса, бутун меҳнат чиппакка чиқиши мумкин. Футболда ҳам шундай. Бир марта бўшашувчанликка йўл қўйилса, ўзни ўнглашга кўп муддат керак бўлади...

Геннадийни футбол мухлислари яхши билишади. У «Пахтакор»нинг энг ишончли ва садоқатли ўйинчиларидан биридир. Агар жамоада Геннадий каби ҳимояда пухта ўйнаб, ҳужумда ҳам самарали қатнашиб турадиган яна икки-уч футболчи бўлганидами, ҳозир «Пахтакор» олий лигада қолиш учун эмас, балки медаллар учун баҳс юритармиди?!

Зотан, ярим ҳимояда Миржалол Қосимов, Андрей Пятницкий каби ўз ишининг усталари бор. Ҳужумда Игорь Шквирингa мадад бериб турилса, рақиблар дарвозаси албатта, ишғол қилинади. Шуҳрат Мақсудов, Нуъмон Ҳасанов, Саид Турсунов, Акмал Ҳошимов, Абдуқаҳҳор Маъруфалиев каби умидли ёшлар барқарор ўйин кўрсатишга эришсалар, «Пахтакор»нинг истиқболи порлоқдир.

— Турли сабабларга кўра анчагача ўйинимиз қовушмай юрди, — дейди А. Пятницкий. — Лекин энди майдонда ҳам, ундан ташқарида ҳам тил топишганга ўхшаймиз. Пахтакорларнинг зафари бизни янада жипслашишга ундайди, чунки кўзланган натижага эришиш учун ҳамиша якдиллик зарур...

— Эл-юрт ризқ-рўзи дея кечани-кеча, кундузни-кундуз демай меҳнат қилаётган деҳқонлар меҳнати биз учун илҳом манбаидир, — деди Абдуқаҳҳор Маъруфалиев, — Маҳоратимизни тўхтовсиз ошира борсак, биз ҳам олдимизда турган вазифани муваффақияли ҳал этиб, «Пахтакор»нинг минглаб мухлислари ишончини оқлашимизга шўбҳа йўқ...

Биз ҳам шунга ишонгандик. Афсуски «Черноморец» билан ўйинда пахтакорчилар 0:2 ҳисобида ютқазиб қўйишди. Энди ҳамма нарса Днепропетровскдаги сўнгги ўйинда ҳал бўлади.

Ш. АЛЛАМОВ.

ЗАМИН

Ялпиз қулоғини қитиқлар,
Шилдираган сувнинг
оҳанги.
Ҳар гиёҳда унар
қўшиқлар,
Шамолларда кўкламнинг
ранги.
Навбаҳордир сулув
келинчак,
Ёмғир бошдан
сепилган танга.
Оқ гиламдай тўшалган
чечак,
Гул кўйлакдир суюк
Ватанга.
Ҳид ёяди замин—
муаттар,
Кетмон чопар
бободеҳқоним.
Олам аро исин таратар,
Мушк-анбардек
Ўзбекистоним!

С. БЕШИМОВ.
Бухоро.

ФИДОЙИ

Мен иссиқни севгувчи
инсон, —
Қуёш нури остида
юравериб,
Баданим қорайиб кетди.
Энди—
Мўъжазгина дарахт
соясида
Ғўзага қараб ўтириб,
Келажак ҳақида фол
очаман.

С. МУҲАММАД,
совхоз ишчиси.
Жиззах.

ИНЪОМ

Кўм-кўк кўсак муштдек
туғилган,
Ичида тонг ухлаб
ётибди.
Таъзим-ла ҳар тупда
этилган,
Кўсаклардан оқ тонг
отибди,
Жилва ҳадя этар
чоноқлар,
Ардоқлаган меҳнат
аҳлига,
Лўппи-лўппи пахта
тўкилар,
Эгилган ҳар инсон
қўлига.

С. ТОЛИПОВА,
талаба.
Фарғона.

МУКОФОТ

Ҳажвия

— Хўш,— деди совхоз директори ҳалидан буён қаршисида тик турган ишчилар комитетининг раиси Аҳмедовга кўзларини тикканча. — Мусобақа ғолиби аниқландими, энг катта мукофотни кимга топширмоқчисиз?

Аҳмедов эпчиллик билан ён чўнтагидан бир варақ қоғоз чиқарди.

— Мукофотни комиссия аъзолари таклифига кўра, биринчи бўлиб йиллик режани бажарган 4-бўлим бригадири Эшқўзига.

— Йўқ, — унинг сўзини бўлди директор, — Бир кун йиғилишда қатнашмаганимга дарҳол хатога йўл қўйдингларми. Эшқўзи ўтган йили «Жигули» олувди. Кишини эркалатаверсангиз, талтайиб ишламай қўйиши мумкин. Тағин, яхши бригадирдан ажралиб қолмайлик. Калла деганда озроқ фикр бўлиши керак-да! Ҳа, бошни ишлатиб, дурустроқ номзод топинг. Кўзни каттароқ очинг.

— Бўлмаса... — чайналди Аҳмедов директорнинг гапларидан хижолатга тушиб. — Машинада икки юзу эллик тонна пахта терган механизатор Хўжа Исломовга...

Директор афтини бужмайтирганча қўлини силкиди:

— Бўлмайди! Хўжангиз ҳали жўжа. Кўп нарсага ақли етмайди. Ўтган йили мажлисда мен билан гап талашгани эсингиздан чиқдими? Шармандасини чиқариб хонадан ҳайдаб чиқаргандим. Шуни била туриб ўшани айтасиз-а?! Ўв, каллада фикр борми? Ўйланг?

— Учинчи бўлимдаги теримчи Қундузой,...— журатсизгина пичирлади шолғомдек қизарганча Аҳмедов.

— Жуда ажойиб номзодда! — деди директор. Аҳмедов хурсанд бўлиб кетди: Аммо, тезда маълум бўлдики, директор унга киноя қилган экан.

— Топган одамингизни қаранг! Яна сизни раис қилиб сайлаб ўтирибмиз-а. Эсиз, эсиз, эски раиснинг қадри ўтди-да. Қамалиб кетмаганда-ку... Ўв-в, фикр борми мияда? Кўзингизни каттароқ очинг, муносиб номзодлар шундоқ кўз олдингизда ўтирибди.

Директор бошини сарак-сарак қилди. Азбарои жаҳли чиққанидан столни шапатилаб ўрнидан туриб, у ёққа бу ёққа юра бошлади.

— Ўв-в, мен бу масъулиятли ишни кимга топшириб қўйибман-а. Ахир, оддий бир гапни тушунмаса-я, ечимни билмаса-я. Кўз олдида турган илғорни кўролмаса-я.

У қайрилиб, бошини чангаллаб ўтирган ишчилар комитетининг раисига қаради.

— Ахир, бош ҳам мураккаб қурулма. Уни ишлатиш керак,— деди.

Бу гапдан ишчилар комитетининг раиси миясига ярқ этиб бир фикр келди:

— Ўртоқ директор! Узр, бошимнинг шариги энди ишлади. Ушбу мукофотни пахта теримида машинада юз тонна пахта терган жиянингиз Тошбойга расмийлаштирсак. Қалай?

Директорнинг чеҳраси ёришди. Оғзи икки қулоғи остига қараб чўзилди. Бир—бир қадам босиб стулига ўтириб олди-да, табассум билан ишчилар комитетининг раисига тикилди.

— Сал яқин келдингиз. Тошбой ёмон номзод эмас. Қандай бўларкин-а?

— Кўнглингиздагидай бўлади, ўртоқ директор, — жавоб берди Аҳмедов жиддий қиёфада. Сўнг шиддатли оҳангда деди:

— Лекин бу сафар мени эски прафкомдай ишдан ололмайсиз. Мен бўлиб, ўтган воқеани умумий йиғилишга қўяман, билиб қўйишсин.

Аҳмедов хонадан чиқиб кетди. Директор унинг орқасидан қичқирди:

— Ў раис!.. Калланг жойидами?!

Турсунбой БОЙМИРОВ.
Қашқадарё.

ХАНДА

ШИФОКОР МАСЛАҲАТИ

Йўлда учраб қолган таниш шифокордан маслаҳат олиш мақсадида габроволик сўради:

— Айт-чи, доктор, мабодо шамоллаб қолганингда нима қиласан?

— Аксираман, — жавоб берди шифокор. У ҳам габроволик эди.

САЁҲАТЧИ

Ҳиндистонга қилган саёҳати давомида ибодатхоналардан бирига кирган габроволик фабрикантнинг кўзи олти қўлли маъбуда Чандра ҳайкалига тушди.

— Жуда менбоп хизматчи экан! — деди у чуқур хўрсиниб.

Муҳаррир
Н. ЁҚУБОВ.

Ойнаи жаҳонда

ПАЙШАНБА—31 ОКТЯБРЬ

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «Урф-одатлар ва анъаналар». Кинопрограмма.
9.25 «Элга хизмат: талаб ва таклиф».
10.00 «Ёшлик» студияси саволларингизга жавоб беради.
* * *
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Хўжа Насриддин». Мультфильм.
18.25 «Алифбо сабоқлари». II босқич.
19.00 «Давр ва сиёсат».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Мусаввир». Манзарали фильм.
20.00 «Ҳорманг, пахтакорлар!». Кўрсатув ва концерт.
21.00 «Ахборот».
21.25 Биржа янгиликлари.
21.40 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади.
21.55 Дилрабо концерт.
22.35 «Зўр ўтирибмиз». Бадиий фильм («Мосфильм»).
23.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

10.30 Табиатшунослик. Ҳаво—инсон, ҳайвон ва ўсимликларнинг яшаши учун энг зарур шартлардан биридир.
11.00 «Илк қадам». Кинопрограмма.
* * *
«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ
18.30 «Бу оқшомда».
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.10 «Бу оқшомда» кўрсатувининг давоми.
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 Экспресс-реклама.
22.20 Биржа янгиликлари.
22.35 «Олқишлар».

● МТ «Орбита IV»

7.00 «Тонг».
9.35 Мультфильм.
9.45 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
10.45 «Эски танишларнинг онлавий хроникаси». Телевизион ҳужжатли фильм. «Маша». 1 ва 2-сериялар.
12.30 ТСН.
12.45 ИИВ маълумотларига кўра...
13.00 Белорус Давлат рақс ансамблининг концерти.
13.45 Теннис. Парижнинг очиқ чемпионати. Франциядан кўрсатилади.
14.50 «Телемикст».
15.30 ТСН.
15.45 «Қизиқувчилар олами».
16.00 «Бугун ва ўша пайтда».
16.30 «Минотавр ҳузурига ташриф». Телевизион бадиий фильм. 4-серия.
17.40 «Экология. Жамият. Инсон».
18.10 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
18.55 «Ён дафтар».
19.00 ТСН.
19.15 ИИВ маълумотларига кўра...
19.30 «Иллюзион». «Мальта лочини». Бадиий фильм (АҚШ, 1941 й.).
21.30 Информацион программа.
22.10 Эфирда мусиқа.
00.10 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
00.25 И. Бродский ижодига бағишланган телефильм премьераси (Германия).
00.55 Епископ Василий Родзянко билан суҳбатлар. 16-кўрсатув.
01.25 Теннис. Парижнинг очиқ чемпионати. Франциядан кўрсатилади.
01.55 «Кречинский тўйи». Телевизион бадиий фильм. 1-серия («Ленфильм»).

● МТ «Дубль IV»

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.
9.15 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
9.45 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
10.15 Телевизион ҳужжатли фильм.
10.45 «ТелеЭКО» журнали.
11.15 «Бизга роботлар ёрдам беришади». Мультфильм.
11.25 «Москванинг маданият масканлари». Олимлар уйида шеърият кечаси.
12.00 «Ҳа, сеҳргар». Ю. Тарасов иштирокида кўрсатув.
12.40 Деҳқонларга тааллуқли масала. «Янги фермер».
12.55 «СССР матбуот маликаси» (такрор.).
13.30 «Йўлдагилар учун». Ҳужжатли фильм.
14.00 Хабарлар.
14.15 «Жарликлар». Телевизион бадиий фильм. 3-серия.
15.35 РСФСР мусиқа фольклорининг концерти.
16.15 Ритмик гимнастика.
* * *
17.30 «Қуёнвой адашиб қолди». Мультфильм.
17.40 «Телевизион мусиқий абонемент».
18.10 «Здоровье» (сурдо таржимаси билан).
18.40 «Маҳкумлар учун алла» (Барнаул).

МУАССИСЛАР: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ, «ЎЗПЛОДООВОШЧВИНПРОМ» КОНЦЕРНИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ, «ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАРИ ЖАМОАСИ.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-54-44, 33-16-27, 32-54-42. Масъул котиб—33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51, 33-54-33. Қайта ишлаш саноати бўлими — 32-54-48. Советлар ва ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими—32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-30. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 33-54-33, 32-56-37. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54, 32-56-37. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими—32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими—33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси 700.000 Тошкент шаҳри. Ленинград кўчаси, 32. Нашр кўрсаткичи — 64.602, 68.753 нусхада чоп этилади. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Босишга топшириш вақти 21.00 Босишга топширилди 22.40 Буюртма № 5989.